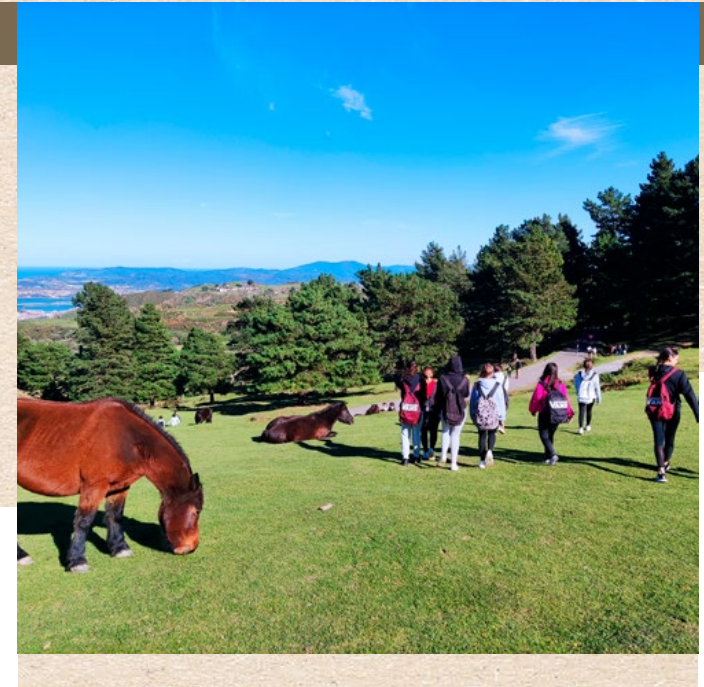

Bigarren Hezkuntza. 3, 4

SAIOAK: Aurretik 1-2 / Ekoetxea / Ondoren 1-2

IKASGAIA	IKASGAI ERLAZIONATUAK	GAI EKOSOZIALAK	INGURUMEN-POLITIKAK
Biologia eta Geologia	<ul style="list-style-type: none"> Geografia eta Historia Heziketa Fisikoa 	<ul style="list-style-type: none"> Ekodependentzia Zibilizazio krisia 	<ul style="list-style-type: none"> Ura Hondakinak Kontsumoa Biodibertsitatea Ohitura jasagarriak Lurzorua Aldaketa klimatikoa

Ikas egoeraren markoa

TESTUINGURUA. Zugaztietako paisaia erabat aldatu zuten burdin meategiek. Garapen ez jasagarri horrek ingurumen- eta gizarte-ondorio oso garrantzitsuak izan zituen. Hala ere, meategiak itxi ondoren, naturak kendu zitzaion lekua berreskuratu du eta paisaia paregabea osatu du. Horrek guztiak aukera ematen digu geologia oso berezi bat aurkitzeko, ekosistemen segida bitxi bat, gizakiak ingurunean duen eragin handia eta guztia blaitzen duen meatze-historia. Era berean, balio horiek bisitari asko erakartzen dituzte, eta, beraz, inguruneak gizakiaren presio handia jasaten du. Horrela, gogoeta egin behar dugu gizakiok ingurunean dugun eragin izugarriari buruz, eta kontzientziatzeko, gure bizi-ohiturak aldatzeko eta gure ingurunea hobetzeko eta klima-aldaketa geldiarazten laguntzeko ekintzak egiteko premiari buruz.

Abiapuntua

Zugaztietako paisaia Ilargikoa bezalakoa izan zen. Zer gertatu zen? Zer ingurumen- eta gizarte-kostu dituzte giza jarduerak? Natura mugarik gabe erabil dezakegu? Zer egin dezakegu gure planeta hobetzen laguntzeko eta klima-aldaketaren aurka borrokatzeko?

AZKEN EKOIZPEN EDO PRODUKTUA.

- Ikasgelan, alde aurretik, ikasleak motibatuzko, bisita prestatzen laguntzeko eta eremuaren testuinguruan kokatzeko jarduerak egingo dira.
- Bisitaren egunean, ibilbide bat egingo da, eta ikasleek paisaiaren elementuen bidez eta koaderno didaktiko baten laguntzaz, paisaiaren eraldaketa, haren geologia (arrokak eta mineralak), ekosistemen segida, meatzarien lan- eta bizi-baldintzak eta abar ezagutuko dituzte. Betiere, gizakiak ingurunean duen eraginaren eta ingurumena hobetzen inplikatzeko izan daitezkeen irtenbideen ikuspegitik. Gainera, El Laberinto bisitatuzko aukera dago, gizakiak ere esku hartu duen paisaia karstikoa, baita Ekoetxearen erakusketa ere.
- Ondoren, ikasgelan, alderdi batzuk landuko dira, eskuratutako ezagutzak finkatzeko eta bisitaren egunean aukeratu ziren ingurumen-konpromisoak betetzeko.

HELBURU KOMPETENTZIALAK

- Zugaztietako paisaiaren bilakaera ezagutzea: ekosistemen segida.
- Giza jardueren ingurumen- eta gizarte-ondorioak ulertzea.
- Zugaztietako inguruko biodibertsitatearen ezaugarriak aurkitzea eta gizakiaren eta naturaren arteko oreka mantentzeko gakoak buruz hausnartzea.
- Naturagunez gozatzeko dakartzen onurak esperimintatzea, naturarekiko errespetuzko jarrerak garatuz.
- Pertsona guztiok gure ingurumenaren hobekuntzan eta klima-aldaketaren aurkako borrokan inplikatzeko beharra ulertzea.

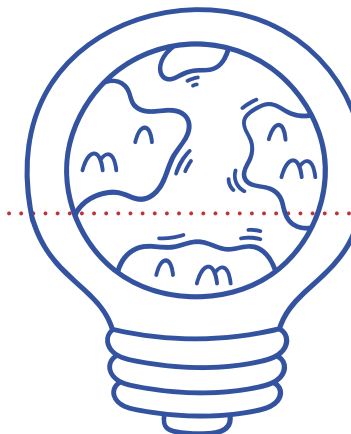
Curriculumaren zehaztapenak

BIOLOGIA ETA GEOLOGIA

FUNTZ. KONP	DESK.	KONPETENTZIA ESPEZIFIKOAK	EBALUAZIO IRIZPIDEAK	OINARRIZKO JAKINTZAK
STEM KD KPSII HK EK	2, 5, 6 4 1, 2 3, 4 1	5. Ekintza jakin batzuek ingurumenean eta osasunean dituzten ondorioak aztertzea, biologiaren eta Lurraren zientzien funtsetan oinarrituz, garapen iraunkorrek bateragarriak diren eta osasun indibiduala eta kolektiboa mantentzea eta hobetzea ahalbidetzen duten ohitura arduratsuak sustatzeko eta hartzeko.	<p>5.1. Zenbait ekintzak ingurumenean eta izaki bizidunen osasunean dituzten ondorioak ezagutzea, zientzia biologiko eta geologikoen oinarriak aplikatuz.</p> <p>5.2. Biodibertsitatea babestearen, ingurumena zaintzearen, inguruneke izaki bizidunak babestearen, garapen iraunkorren eta bizi-kalitatearen garrantziaz argudiatzea, oinarri eta irizpide zientifikoak erabiliz.</p> <p>5.3. Ingurune hurbilean ohitura jasagarriak proposatzea eta hartzea, norberaren eta besteen jarduerak modu kritikoa aztertuz eta norberaren arazoibideetan, eskuratutako ezagutzetan eta eskura dagoen informazioan oinarrituz.</p> <p>5.4. Ohitura osasungarriak eta arduratsuak proposatzea eta hartzea, norberaren eta besteen ekintzak aztertuz (elikadura, higiena, gorputz-jarrera, jarduera fisikoa, pertsonen arteko harremanak, atsedena, pantailekiko esposizioa, estresaren kudeaketa, sexu-praktiketan segurtasuna, substantzien kontsumoa...), jarrera kritikoa erakutsiz eta fisiologiaren funtsetan oinarrituz.</p> <p>5.1 (DBH 4) Eremu geografiko batean gerta daitezkeen arrisku naturalak eta giza ekintza jakin batzuek bultzatutakoak identifikatzea, haien ezaugarri litologikoak, erliebea eta landarediakontuan hartuz.</p>	<p>B. Cuerpo humano y hábitos saludables</p> <p>B. Giza gorputza eta ohitura osasungarriak</p> <ul style="list-style-type: none"> Osasun fisikoa, mentala eta soziala zaintzera bideratutako ohiturak (teknologia berrien erabilera arduratsua, ariketa fisikoa). <p>D- Geologia</p> <ul style="list-style-type: none"> Geodibertsitatea eta planetaren iraunkortasunean duen garrantzia. Euskadiko interes geologikoko lekuak.
STEM KD HK EK KAKK	1,2,4,5 1 4 1 1	6. Paisaia jakin bateko elementuak aztertzea, natura ondare gisa baloratuz, eta geologiari eta Lurraren zientziei buruzko ezagutzak erabiliz haien historia geologikoa azaltzeko, haiek babesteko ekintzak proposatzeko eta balizko arrisku naturalak identifikatzeko.	<p>6.1. Paisaiak natura-ondare gisa duen garrantzia baloratzea, paisaia osatzen duten elementuen hauskortasuna aztertuz.</p> <p>6.2. Paisaia diferentetan arrisku naturalak eta giza ekintza jakin batzuetatik eratorritakoak identifikatzea, norberaren arazoibideetan, eskuratutako ezagutzetan eta eskura dagoen informazioan oinarrituz.</p>	

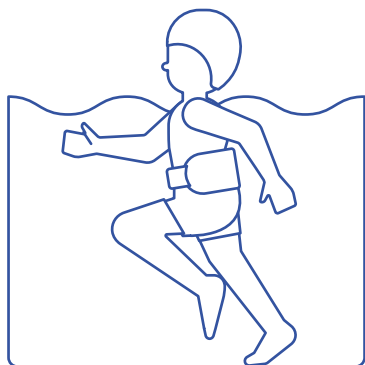
GEOGRAFIA ETA HISTORIA

FUNTZ. KONP	DESK.	KONPETENTZIA ESPEZIFIKOAK	EBALUAZIO IRIZPIDEAK	OINARRIZKO JAKINTZAK
KPSII HK EK	2 1,2,3,4 1	2. Paisaiaren elementuak eta horien artikulazioa identifikatzea eta aztertzea sistema konplexu natural eta antropikoetan. landa-eremuak eta hiri-eremuak. baita denboran zehar izan duen bilakaera ere, eraldaketen kausak interpretatuz eta ekosistemetan dagoen oreka-maila baloratuz, kontserbazioa, hobekuntza eta erabilera jasangarria sustatzeko.	2.1. Jarduera ekonomikoek eta mugimendu demografikoek lurraldean eta paisaian maila globalean duten eragina ezagutzea, eta natura-, landa- eta hiri-ingurunea kontserbatzen eta hobetzen laguntzen duten jokabideak eta ekintzak identifikatzea. 2.2. Jarduera ekonomikoek eta mugimendu demografikoek gizarteetan duten eragina aztertzea, eta baliabideak modu unibertsal, bidezko eta bidezkoan eskuratzen laguntzen duten portaerak eta ekintzak identifikatzea, egungo erronka demografikoak kontuan hartuta.	A. Gaur egungo munduaren erronkak – 4. Baliabideak, desberdintasuna eta bidegabekeria testuinguru lokalean eta globalean. Migrazioak, kultura-aniztasuna eta mestizajea gaur egungo gizarteetan. B. Sozietateak eta lurraldeak – 5. Industrializazioa Euskal Herrian, eraldaketa ekonomiko eta sozialak eta nazionalismoaren sorrera. – 6. Aro Garaikideko ziklo demografikoaren, bizimoduaren eta gizarte-antolamenduko ereduaren bilakaera. Langile-mugimendutik ongizate-estatura. – 12. Kultura-aldaketak eta gizarte-mugimenduak gaur egungo munduan. Eskubideen konkista gizarte demokratiko garaikideetan. Memoria demokratikoa.
HKK STEM KD KPSII CC	1,2,3,5 5 1,2,3 4,5 1,2,3,4	6. Historian zehar izan diren sistema ekonomikoak eta horien garapen-prozesuak azaltzea, eta aurrerabidearen ideia balioestea, gizartearen, ingurumenean eta lurraldean izan dituen ondorioekin, gaur egungo mundu ekonomikoa eta haren harremanak ulertu ahal izateko, bai eta eskubide sozialen garrantzia eta oinarrizko baliabideetarako sarbide unibertsala ere.	6.1. Garapen ekonomikoaren ideien eta horrek gizartearen, lurraldean eta ingurumenean dituen ondorioen esanahi historikoaren ezagutza nazioartean, estatuan eta tokian bertan aplikatzea, hazkunde- eta atzeraldi-erritmoak eta -zikloak ulertzea eta planetaren iraunkortasuna bermatuko duten jokabide ekosozialak hartzeko beharra kontuan hartzea.	

HEZIKETA FISIKOA

FUNTZ. KONP	DESK.	KONPETENTZIA ESPEZIFIKOAK	EBALUAZIO IRIZPIDEAK	OINARRIZKO JAKINTZAK
STEM	5	6. Ziurgabetasuna duten inguruneetako egoera motorretan akzio-aukerak aurkitzea eta behar bezala eta segurtasunez aprobetxatzea, ikasleen ohituretan natura- eta hiri-ingurunean garatuko den aisia osasuntsu, jasangarri eta maila ekosozialean arduratsua sartzeko.	6.2 Ingurune naturalean (lurrekoak edo uretakoak)egiten diren kirol-jardueretan parte hartzea, inguruneaz modu jasangarrian gozatzuz, jarduera horiek sor dezaketen ingurumen-inpaktua minimizatuz eta haien aztarna ekologikoaz jabetuz.	E multzoa: Mugimen-egoerak ziurgabetasuna duten inguruneetan. <ul style="list-style-type: none"> – Natura- eta hiri-ingurunekeo jarduera fisikoak. G multzoa: Gorputz Hezkuntzaren zeharkako jakintzak. <ul style="list-style-type: none"> – Kontsumo arduratsua: hiri-baliabideen eta baliabide naturalen erabilera jasangarria eta mantentzea, jarduera fisikoa egiteko. – Ingurune hurbila zaintzea, komunitatearentzako zerbitzu gisa, ingurune naturalean jarduera fisikoa egiten den bitartean.
KPSII	1			
HK	4			
EK	1			
KAKK	1			

Bigarren Hezkuntza. 3, 4

SAIOAK: Aurretik 1-2 / Ekoetxea / Ondoren 1-2

Ikuspegi ekosoziala

IKASKUNTZA EKOSOZIALA

- * Giza ekomendekotasuna barneratzea. Bizitzaren egituraren parte garena konturatzeko.
- * Biosfera gurtu. Biodibertsitatearen eta ekosistemen garrantzia baloratzea. Natura gizakiek kontrolatu eta ustiatzeko existitzen delako ideiarekin ikuspegi kritikoa izatea. Antropozentrismoa ekozentrismora pasatzea.
- * Klima-aldaketa zer den, haren kausak, ondorioak eta konponbideak ezagutzeko.
- * Baliabide eta hustubideetan Lur planetaren mugak ezagutzeko.
- * Arazoen sorburu izango diren krisi ekologiko eta sozialerako konponbideak baloratzea.

EBALUAZIO IRIZPIDE EKOSOZIALAK

- * Izaki bizidun guztiak elkarri lotuta daudela onartzea.
- * Gizakiak gainerako izaki bizidunak behar dituela adieraztea.
- * Biodibertsitatea babesteko ekintzak egitea/Oreka ekosistemikoen aldeko jarrerak erakustea.
- * Natura gizakiek kontrola dezaketela edo kontrolatu behar dela dioen ideiarekin aurrean ikuspegi kritikoa adieraztea.
- * Klima-aldaketa zertan datzan azaldu.
- * Klima-aldaketa sistema sozioekonomikoarekin lotzea.
- * Planeta mugatu batean hazkundera eta kontsumoari mugak daudela sinetsita adieraztea.
- * Gizarte- eta ingurumen-ingurunea hobetzearen aldeko jarrerak eta bizimoduak erakustea.

OINARRIZKO JAKINTZA EKOSOZIALAK

- * Ekomendekotasunaren kontzeptua. Gizakiak bere beharrak modu autonomoan asetzeko ezintasuna, naturaren laguntzarik gabe.
- * Natura zaintzearen garrantzia.
- * Lurraren eskubideak. Lurra subjektu gisa, ez menderatu beharreko objektu gisa.
- * Klima-aldaketaren kausak: erregai fosilak erretzea eta lurzoruen erabilera aldatzea (batez ere nekazaritzako industria-ereduarekin lotuta). Berotegi-efektua handitzea, berotegi-efektuko gasen isurketagatik.
- * Klima-aldaketaren ondorioak: muturreko fenomeno meteorologikoak (lehortea, uholdeak, bero-boladak, etab.), suteak, izotza urtzeta, itsas maila handitzea, lurzoruen emankortasuna jaisteak, basoak galtzea, ozeanoetako azidotzea, etab. Klima-aldaketaren eraginen arteko erlazioa.
- * Etengabeko hazkunderako ezintasuna. Mendebaldeko bizimoduaren aztarna ekologikoa.
- * Identitatea eraikitzea, ez bakarrik banakako zerbait bezala, baita kolektiboa eta identitate ekozentrikoa ere (ekosistema baten zati bezala).

Euskal Autonomia Erkidegoko curriculumaren kompetentzia esparruarekin lotura zuzena izateaz gain, dimentsio ekosoziala indartu nahi izan dugu gure ikas esperientzietan. Horretarako, FUHEMek (Fundación Benéfico-Social Hogar del Empleado) proposatutako ikaskuntza ekosozialak ere sartu dira modu osagarrian. Begirada ekosozialaren integrazioan erreferentzia da FUHEM.

Bigarren Hezkuntza. 3, 4

SAIOAK: Aurretik 1-2 / Ekoetxea / Ondoren 1-2

Metodologia

ESTRATEGIA

Arazoetan oinarritutako ikaskuntza
Gogoetan oinarritutako ikaskuntza
Ikaskuntza kooperatiboa

ESTRATEGIA EKOSOZIALAK

Ikuspegi sozioafektiboa
Ekintzarako ikaskuntza
Ezagutzaren eraikuntza kolektiboa
Ikaskuntza aktiboa
Inklusioa
Ikuspegi holistiko eta kritikoa

TEKNIKAK

OHIKOAK:
Digitalak
Ikus-entzunezkoak
Azalpenak talde handietan

EZOHIKOAK:
Beste batzuk: Ingurune naturala / Ekoetxea

